

Vi kan anvende udenlandske erfaringer, hvis vi vil øge ligestillingen i forskning

Der er udenlandske erfaringer at trække på, hvis man vil fremme en bedre ligestilling i forskningen. Det viser en international analyse, som Oxford Research¹, har udarbejdet for DFiR. Analysen giver en række eksempler på initiativer fra Finland, Nederlandene, Schweiz og Østrig. Lande der forskningsmæssigt ligner Danmark på flere måder.

Forsknings- og innovationspolitikken har i en årrække været højt på dagsorden i Finland, Nederlandene, Schweiz og Østrig. Alle landene har prioriteret offentlige forskningsbevillinger, der har været gennemført reformer i deres FoU-systemer, og de har haft en stigende forskningsperformance målt i gennemslagskraft af videnskabelige publikationer². På trods af at ligestilling i forskning har været et indsatsområde i alle fire lande, opfattes ligestillingen fortsat som en udfordring. I alle fire lande er der arbejdet målrettet for at forbedre ligestilling i forskningen. Nogle lande er lykkedes bedre end andre. DFiR har netop afsluttet en analyse for at få viden om, hvad ligestillingsinitiativer har betydet for kønsba-

lancen på professorniveau, herunder hvilke erfaringer der er at trække på fra de nævnte lande.

Forslaget om at gennemføre analysen kom fra den tidligere uddannelses- og forskningsminister. Her var ønsket, at DFiR skulle bidrage med viden om, hvordan man i andre lande har arbejdet med at overvinde barrierer for ligestilling og for at sikre bedre kønsbalance i forskningen. DFiR har netop givet sin afrapportering på analysen til uddannelses- og forskningsministeren. Her indgår blandt andet følgende konklusioner.

Når der fra central side er fokus på ligestilling i forskning, sker der en udvikling

Oxford Researchs analyse viser nogle interessante sammenhænge. I lande, hvor der er et stærkt fokus på ligestillingsudfordringerne, øges andelen af kvindelige professorer. Eksempelvis var der i Finland i 1980'erne og 1990'erne stor opmærksomhed på den skæve kønsbalance i forskningen, herunder på professorniveauet. Fokus var særligt drevet af en minister på området. I 00'erne var antagelsen, at udviklingen var i god gænge, fokus forsvandt og udviklingen i andelen af kvindelige professorer stagnerede. Størst virkning og forankring skabes, når det centrale fokus kombineres med institutionsledelsernes aktive tiltag.

¹ Oxford Research 'International Study on Gender Equality in Research' For The Danish Council for Research and Innovation Policy (DFiR), august 2015

² DFiRs årsrapport 2014 'Viden i spil' figur 1, Danmarks Forsknings- og Innovationspolitiske Råd 2015

Fokus flytter sig fra den enkelte kvindelige forsker til institutionelle rammer

På tværs af landene ses tendensen, at man tidligere havde fokus rettet på at få de enkelte kvinder ind i forskningsverdenen eller på, at de skulle forblive i forskningsverdenen. De senere år er fokus i langt højere grad rettet på institutionernes ansvar for at skabe rammebetingelser, der er attraktive for kvindelige forskere. Populært tales der om to tilgange: fra 'fixing the women' til 'fixing the institutions'. Hvor programmer og initiativer tidligere var orienteret mod de enkelte kvindelige forskere, er trenden nu, at programmer i dag indeholder incitamenter til institutionerne for at fremme en bedre kønsbalance.

Når institutionerne skal indrette sig, så de i højere grad er attraktive for kvindelige forskere, er det nødvendigt, at institutionsledelserne bliver bedre til at håndtere ubevidste kønsbias. Det gælder i den daglige ledelse af institutionen og særligt i forhold til ansættelser, forfremmelser, udnævnelser og tildeling af midler.

Mange erfaringer med programmer med økonomiske incitamenter

Der er mange erfaringer med at anvende økonomiske incitamenter for at fremme øget ligestilling i forskning. Fra Schweiz, Østrig og Nederlandene har vi eksempler på programmer, der har løbet over en årrække. Programmerne er blevet evalueret og justeret løbende. Der er erfaringer med, at programmer med økonomiske incitamenter har en positiv effekt i forhold til at øge antallet af kvinder i professorater.

DFiR har opsamlet konklusioner fra Oxford Research analyse i rapporten 'Et internationalt perspektiv på køns- og ligestillingsudfor-

dringer i forskningen'³. Rådet håber, at såvel rådets rapport som den internationale analyse af fire lande vil være med til at inspirere den danske debat om køn og ligestilling i forskning. Ønsker man at gøre en indsats i forhold til den skæve kønsbalance på især professorområdet i Danmark, er der international inspiration at hente.

For yderligere information kontakt:

Formand
Jens Oddershede
Danmarks Forsknings- og Innovationspolitiske Råd
Telefon: +45 40 40 10 97
Mail: jod@sdu.dk

Rapporter

Danmarks Forsknings- og Innovationspolitiske Råd
'Et internationalt perspektiv på køns- og ligestillingsudfordringer i forskningen' september 2015

Oxford Research 'International study on gender equality in research – For the Danish Council for Research and Innovation Policy (DFiR)' august 2015

³ Danmarks Forsknings- og Innovationspolitiske Råd 'Et internationalt perspektiv på køns- og ligestillingsudfordringer i forskningen', september 2015